

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חובות הלבבות: כוונה ופעולה בתלמוד ובמחשבת חז"ל - 14228

תאריך עדכון אחרון 19-04-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מחשבת ישראל

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): משה הלברטל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס:

שעות קבלה של רכז הקורס: ראשון 1:00-200

מורי הקורס:

פרופ משה הלברטל

תאור כללי של הקורס:

בקורס נבחן את מרכיב הכוונה בסוגיות שונות בספרות חז"ל, תפילה, נזיקין, שבת, ומצוות. מתוך עיון פילוסופי במושג הכוונה.

מטרות הקורס:

הבנה של תפקיד הכוונה והחיים הפנימיים בספרות חז"ל והתרומה האפשרית של דיונים פילוסופיים בשאלת הכוונה להבנה מעמיקה של השאלה בספרות חז"ל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

תיחשף לניתוח סוגיה תלמודית על מגמותיה ומהלכה.
ידע את עיקרי הדיונים הפילוסופיים בנושא הכוונה.

ידע את ההקשרים השונים בהם מופיעה שאלת הכוונה בספרות חז"ל.

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שעורים 1-3 כוונה במצוות

משנת ראש השנה ג, ז; ד, ח; משנה מגילה ב, ב; משנה ברכות ב, א.
תוספתא ראש השנה ב, ו-ז
בבלי ראש השנה כח ע"א, "שלחו ליה לאבוה דשמואל" - כט ע"א משנה
בבלי ראש השנה מט ע"א, "והמתעסק לא יצא" - משנה סדר תקיעות
בבלי פסחים קיד ע"א, משנה "הביאו לפניו" - קיד ע"ב "היכירא לתינוקות"
משנה תורה, הלכות חמץ ומצה ו, ג; הלכות מגילה ב, ה; הלכות שופר ב, ג.
מאירי בית הבחירה על המשנה ראש השנה ג, ז.

2. שיעורים 3-6 כוונה בתפילה

משנה ברכות ב, א; ה, א; ד, ה-ו
תוספתא ברכות ב, ב; ג, יד - יח; ג, כא
בבלי ברכות יג ע"א, "היה קורא בתורה" - יג ע"ב, "תו לא צריכא"
בבלי ברכות ל ע"ב, "אין עומדין להתפלל" - לב ע"ב, "החייטני בדבריך"

ירושלמי ברכות ב ה (ה ע"א), "קרא וטעה יחזור למקום שטעה" - "כרע מגרמיה" משנה ברכות ד, ג-ד;
ירושלמי ד, ג (ח ע"א), "רבי אלעזר או' העושה תפילתו קבע" - "היה מברך ברכה חדשה בכל יום" בבלי ברכות כט ע"ב, "רבי אליעזר אומר" - "מיטרפא לה שעתה" בבלי ברכות לד ע"ב, "המתפלל וטעה" - "כשר לפני המלך" משנה תורה הלכות תפילה שו"ת הרשב"א כרך ב סימן שמד
חידושי רבינו חיים הלוי הלכות תפילה ד, א.

3. שיעורים 6-7 כוונה בעבודה זרה

בבלי סנהדרין סא ע"ב, "איתמר העובד מאהב ומיראה" - סג ע"א, "ואחת לחלק" תוספות סנהדרין סא ע"א, ד"ה "רבא אמר פטור" משנה תורה הלכות עבודת כוכבים ג, ה-ו בבלי סנהדרין סד ע"א, "ת"ר מעשה בסבטא" - "לחבריה שביק"

4. שיעורים 8-11 כוונה בשבת

בבלי שבת כט ע"ב, "אבין ציפורה" - "תיובתא דר"י תיובתא" בבלי שבת עג ע"ב, "והחורש" - "האי מקלקל הוא" בבלי שבת קג ע"א, "מתניתין החורש" לא צריכא דקעביד בארעא דחבריה" תוספות קג ע"א, ד"ה "לא צריכא דעביד בארעא דחבריה" בבלי שבת קכ ע"ב, "תנא נר שאחורי הדלת" - "ומר סבר לא גזרין" בבלי כריתות יט ע"א, "מתני חלב ונותר לפניו" - כ ע"ב, "מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה" בבלי שבת עב ע"ב, "נתכוין להגביה את התלוש" - "לחתיכא בעלמא" בבלי שבת נג ע"א, "איתמר נתכוון לזרוק שתים וזרק ארבע" - "ואליבא דר"ע" משנה תורה, הלכות שבת פרק א

5. 12-13 כוונה בניזקין

משנה בבא קמא ב, ו בבלי בבא קמא כו ע"א, "אדם מועד לעולם" - כז ע"א "שורו כממונו" בבלי בבא קמא נט ע"ב, "מתני' השולח את הבערה" - ס ע"א "וגרמא בניזקין פטור" משנה סנהדרין ט, ו ירושלמי ט, ו (כז ע"ב) בבלי עח ע"ב, "מתני' נתכוין להרוג את הבהמה" - עט ע"ב, "ולאו בר ממונא הוא"

חומר חובה לקריאה:

הסוגיות התלמודיות ופרשניהם המצויות בסילבוס
Anscombe, Intention

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: